

دوگانه خروج

یا اخراج آمریکا از سوریه

سیدهادی سیدافقی*:

بر روز ۱۹ دسامبر ۲۰۱۸،

برخلاف سیاست و راهبرد اعمالی ایالات متحده آمریکا در سوریه، «دونالد

ترامپ» خبر خروج نظامی این کشور از شمال سوریه را منتشر کرد. اگر چه بعدها این راهبرد با تغییرات و تعدیل‌هایی روبه‌رو شد اما رئیس‌جمهور آمریکا همچنان بر اجرای این سیاست تاکید دارد. به طور کلی مساله خروج نظامی آمریکا از شمال سوریه از چند منظر متفاوت قابل تحلیل است. دست‌نهایی برای این هوسندند ترامپ به علت عدم آگاهی از پیچیدگی‌های جهان سیاست و مسائل راهبردی حاکم بر کاخ سفید، ابتدا سخنان خود را بیان می‌کند و سپس تحت تاثیر فشارهای داخلی و همچنین محاسباتی که برای وی تفهیم خواهند شد از موضع اولیه خود عقب‌نشینی خواهد کرد.

در مقابل دیدگاه دیگری برای این باور است که ترامپ به صورت حساب‌شده، استراتژی جدید واشنگتن را اعلام کرد و از بازخورد‌های آن آگاه بود. وی درصدد است از طریق یک برنامه مرحله به مرحله از شمال سوریه خارج شود اما همچنان نقش راهبردی خود را در این منطقه حفظ خواهد کرد، زیرا با خروج آمریکا از شمال سوریه این منطقه توسط متحدان آمریکا و با هزینه آنان اداره خواهد شد. فرانت سوومی هم در این میان وجود دارد که این سناریو را مطرح می‌کند که آمریکا هیچ‌گاه و بنا بر مصالح ژئواستراتژیک خود حاضر به خروج از یک‌سوم خاک سوریه نیست. اکنون آمریکایی‌ها نزدیک به یک سوم از خاک سوریه را کنترل کرده‌اند، همچنین آنان پایگاه استراتژیک و مجهز «النتف» را در اختیار دارند. پایگاه النتف در مثلث مرزی سوریه، عراق و اردن قرار دارد و واشنگتن همواره از آن برای کنترل کشورهای منطقه و همچنین دیوی گروه‌های تروریستی استفاده کرده‌است. اما در اینجا یک سناریو چهارم هم قابل تاحلی خواهد بود؛ با نگاهی به بحران سوریه و بازخوانی تحولات این کشور بویژه در ۲ سال گذشته می‌توان به این نتیجه دست یافت که موازنه قوای داخلی در سوریه به طور کامل تغییر پیدا کرده است و دوباره دمشق و متحدانش به عنصر اصلی سیاست و قدرت در این کشور تبدیل شده‌اند، بنابراین پیش از آنکه اعلام این خروج نشانگر قدرت موضع برتر آمریکا باشد، نفس این اعلام که آمریکا از سوریه خارج می‌شود حداقل از لحاظ روانی یک نوع اعتراف به شکست واشنگتن نیز بود و آمریکا این پیام را به رقبای خود یعنی جمهوری اسلامی ایران، سوریه و روسیه داد که در سوریه شکست خورده‌است. از یک طرف این اعلام خروج باعث تعمیق اختلاف متحدان آمریکا در منطقه، یعنی کردهای سوریه و ترکیه شد. همچنین ضربه‌های جبران ناپذیری به روابط کردها و دولت ترکیه با آمریکا وارد شد و اکنون هر ۲ بازیگر منطقه‌ای تحت‌تأثیر تصمیمات شتابزده ترامپ نگران و عصبی هستند بلکه هر دو بازیگر که واشنگتن در جمع مصالح آنان ناتوان بوده است برای پوشش دادن نقاط ضعف خود در آینده به سمت و سوی متحدان دیگر گرایش پیدا کرده‌اند. این مساله با ورود هیات مذاکره‌کننده کردها به دمشق و گفت‌وگوی آنان با دولت مرکزی خود را بخوبی نشان داد. به عبارتی دیگر سیاست شتابزده ترامپ به جای اینکه معادله سوریه را که به ضرر آنان تغییر کرده است، بهبود بخشد باعث دورتر شدن هر چه بیشتر متحدان آمریکا در منطقه

از این کشور شد. از طرف دیگر با پیروزی‌های ارتش و دولت سوریه در ۲ سال گذشته در شرق این کشور بویژه در «دبرالزور» و سپس در «غوطه شرقی» و همچنین استان‌های جنوبی یعنی «درعا»، السوید» و «القیطره»، آمریکایی‌ها به این نتیجه رسیدند که برنده تحولات سوریه دولت مرکزی این کشور است. بنابراین درصدد هستند با استفاده از اقدامات تاکتیکی همچون سیاست اعلامی ترامپ برای خروج از سوریه، روند تقویت دولت مرکزی دمشق را کند یا برای مدتی متوقف کنند. اما براساس یک قاعده کلی که در تمام کشورهای دولت‌ها رایج است تا زمانی که یک وجب از خاک کشوری در اشغال بیگانگان قرار داشته باشد، ارتش و دولت آن کشور از هر ابزار و شیوه‌ای برای آزادی مناطق اشغالی استفاده خواهند کرد. سوریه و ارتش این کشور نیز از این مساله مستثنا نیستند. دمشق خواستار کنترل و اعاده حاکمیت خود بر این بخش از کشور است، بنابراین در آینده با آمریکایی‌ها خودشان از این منطقه خارج خواهند شد یا با وارد شدن هزینه‌های سنگین از شمال سوریه اخراج می‌شوند.

*کارشناس مسائل خاورمیانه

تظاهرات گسترده حامیان رئیس‌جمهور ونزولا در کاراکاس

خشم ترامپ از مارش اقتدار مادورو

گروه بین‌الملل: دهها هزار تن از حامیان نیکلاس مادورو، رئیس‌جمهور ونزولا در کاراکاس، پایتخت این کشور دست به راهپیمایی زدند. در این مارش اقتدار که به صورت خودجوش از سوی حامیان دولت قانونی بر پا شده بود، بار دیگر مشخص شد حمایت کور غرب از جوان ۳۶ ساله‌ای به نام «خوان گوایدو» می‌تواند عواقب بسیار خطرناکی را برای منطقه آمریکای لاتین به دنبال داشته باشد. آمریکایی‌ها امیدوار بودند خیلی زود شرایط سقوط مادورو وارد مراحل عملیاتی شود اما به نظر می‌رسد ارزیابی آنها از ارتش، بانک مرکزی و نهادهای دولتی ونزولا چندان صحیح نبوده است. نیکلاس مادورو، رئیس‌جمهور قانونی ونزولا در جمع هواداران پرشور خود گفت: «آقای دونالد ترامپ! من به شما می‌گویم که شما فریب خورده‌اید. شما بشدت فریب خورده‌اید. جان بولتون، مایک پنس و مایک پمپئو ۳ فرد جنگ‌طلب هستند که دچار عقده‌های روانی درباره ونزولا شده‌اند و شما را فریب داده‌اند. آیا شما می‌دانید چه فردی هستید؟ آیا تصور می‌کنید که امپراتور جهان هستید؟ آیا تصور می‌کنید که ونزولا قصد دارد تسلیم شود و از دستورات شما اطاعت کند؟ برخلاف اطلاعاتی که شما دریافت می‌کنید ونزولا تسلیم نخواهد شد. ونزولا به راه خود ادامه خواهد داد». این سخنان مادورو در حالی است که در جبهه حامیان دولت قانونی ونزولا، روسیه در سطح کلان در مجامع بین‌المللی در حلال راینزی علیه اقدامات

گروه بین‌الملل: پاپ فرانسیس

خاور میانه

نخستین پاپی است که طی روزهای پیش‌رو از عربستان دیدار خواهد کرد و دیدار او از ابوظبی با هدف «ترویج صلح» در حالی است که یمن با جنگی خونین از سوی این دو متحد عربی روبه‌رو است.

محمد بن زائد آل‌نهیان، ولیعهد ابوظبی از پاپ فرانسیس، رهبر کاتولیک‌های جهان دعوت کرد از امارات دیدار و در نشست بین‌المللی ادیان که به عنوان بخشی از برنامه امارات برای سال «تحمل» (انعطاف‌پذیری) برگزار می‌شود، شرکت کند. فرانسیس اما به دلیل نقش امارات در جنگ یمن به عنوان بخشی از ائتلاف جنگ علیه یمن، برای این دیدار در روز به انتقاداتی روبه‌رو شده است. به گزارش گاردین، پاپ فرانسیس پیش از سفر خود به ابوظبی که روز گذشته انجام شد، در ویدئویی اظهار کرد: امارات به دنبال تبدیل شدن به «الگوی همزیستی، برادری و رویارویی تمدن‌ها و فرهنگ‌های مختلف» است.

«امیل نخله» مقام سابق سازمان سیا به‌عنوان یکی از منتقدان این سفر می‌گوید، دیدار پاپ از امارات در حالی که ابوظبی در جنگ یمن دست دارد، قابل توجه نیست. او به روزنامه آمریکایی «شنال کاتولیک ریپورتر» گفت: وقتی امارات همچنان در جنایات انسانی

گروه بین‌الملل: ائتلاف آمریکایی مدعی مبارزه با داعش در ادامه بمباران مناطق و اهداف مختلف در سوریه، یکی از مواضع ارتش را در منطقه السکریه در غرب ابوکمال هدف گرفت که تعدادی زخمی بر جای گذاشت. خبرگزاری رسمی سوریه (سانا) تصریح کرد جنگنده‌های ائتلاف آمریکایی، شنبه‌شب حمله‌ای هوایی را به مقر توپخانه‌ای وابسته به ارتش سوریه در منطقه السکریه در غرب ابوکمال انجام دادند که موجب جراحات ۲ سرباز سوری و انهدام توپخانه ارتش شد. ابوکمال شهری از استان دبرالزور سوریه است که در جنوب شرقی این کشور و در نزدیکی مرز عراق واقع شده است. سانا در عین حال یادآور شد گروه‌های تروریستی وابسته به داعش همزمان با این حمله هوایی ائتلاف دست به حمله‌ای از محور شهرک الباغوز به ایست بازرسی‌های منطقه زدند. این خبرگزاری ادامه داد، یگان‌های ارتش سوریه این حمله را دفع کرده و اکثر تروریست‌ها را کشته و زخمی کردند.

ائتلاف تحت رهبری آمریکا از سال ۲۰۱۴ بدون مجوز شورای امنیت سازمان ملل متحد یا اجازه دولت سوریه اقدام به انجام حملات هوایی در این کشور به سبب مبارزه با داعش کرده است. ائتلاف آمریکایی عمداً دست به حملاتی به مواضع ارتش سوریه در خطوط درگیری می‌زند تا از گروه‌های

جمله خاتم فرناندز در آرژانتین را همانند چاوز حاصل حملات بیولوژیک آمریکایی‌ها می‌دانند. واشنگتن با استفاده از ابزارها و جوخه‌های مرکش، به هر قیمتی به دنبال تحت سلطه قرار دادن کشورهای آمریکای لاتین نظر عمومی پس از زمان حمله پهنادی در رژه نظامی ۲۰۱۸، در جمع حامیانش در کاراکاس است

■ **ارسال سلاح‌ومهمات در قالب کمک‌های صلیب سرخ**
آمریکایی‌ها در قالب کمک‌های صلیب سرخ قصد دارند سلاح و مهمات بیشتری را به حامیان کودتای داخلی در ونزولا برسانند. این اقدام آمریکایی‌ها یکی از ۳ محور سرنگونی مادورو است که در سناریوی‌سازی علیه رئیس‌جمهور قانونی ونزولا در دستور کار قرار دارد. ونزولا بایستد. این حق و مسؤولیت شمامست که از قوانین اساسی و دموکراسی برای ونزولا دفاع کنید! ونزولابدون موافقت نیروهای امنیتی حامی نیکلاس مادورو، رئیس‌جمهور این کشور تبعاتی به همراه خواهد داشت. این کمیته به مقامات آمریکا اعلام کرد هر برنامه‌ای که آنها برای ارسال کمک به ونزولا دارند باید از مباحثات سیاسی به دور باشد. الکساندرا بویوین، رئیس هیأت کمیته بین‌المللی صلیب سرخ برای آمریکا و کانادا در گفت‌وگو با آسوشیتدپرس اعلام کرد: بدون شک گفت‌وگو با آمریکا بسیار دشوار است و ما اینجا هستیم تا خطرات پیش روی این مسیر و محدودیت‌های آن را برای فعالیت در چنین فضایی مشخص کنیم. همان‌طور که اشاره شد ارسال تجهیزات نظامی در قالب کمک‌های بشردوستانه

پاپ در نخستین سفرش به خلیج فارس با وجود انتقادات زیاد وارد ابوظبی شد

انتقاد شدید از سفر پاپ به امارات و عربستان

یمن دست دارد، دیدار پاپ از امارات گزینه مناسبی نیست. اگر او مساله یمن را در دیدارش مطرح نکند، بخش زیادی از اعتبارش در خاورمیانه را از دست خواهد داد. یکی از کشیشان سازمان کاتولیک حامی صلح «پاکس کریستی» نیز ابراز امیدواری کرد پاپ بتواند «هرسری امارات را به یافتن سیاست دیگری درباره یمن متقاعد کند».

■ **میانه‌گیری پاپ، ننگی برای شیوخ عرب**
از سوی دیگر سفر فرانسیس اول به امارات، ازهم‌گسیختگی جهان عرب را که سعودی‌ها مدعی رهبری آن بودند به نمایش گذاشت. قطعاً این یک ننگ بزرگ برای شیخ‌نشین‌هاست که رهبر مسیحیان کاتولیک جهان زستی و مصلحتی‌گرانه میان چند کشور عربی و اسلامی مثل یمن، عربستان و امارات می‌گیرد و به معنی بی‌آبرویی مطلق رهبران ریاض و ابوظبی و همچنین اتحادیه عرب است که پای پاپ را

روابط خود با قطر را قطع و این شیخ‌نشین کوچک حاشیه جنوبی خلیج فارس را تحریم مرزی، پروازی و اقتصادی کرده‌اند. جالب اینکه پاپ فرانسیس در جریان نخستین سفرش به خلیج فارس برنامه تحریمی سعودی و امارات علیه قطر را رعایت کرده و به دوحه نخواهد رفت. او «دیروز یکشنبه وارد ابوظبی شد که نخستین مقصد او در این سفر ۴ روزه خواهد بود. به نوشته رسانه‌های اماراتی، همزمان «حمد الطیب» شیخ الازهر مصر نیز به ابوظبی سفر می‌کند تا در مسجد «شیخ زائد» دیدار و سخنرانی مشترکی با پاپ داشته باشد. همچنین شیخ‌نشین امارات در تلاش برای ترمیم چهره جنایتکار خود در یمن، سوریه، افغانستان و شمال آفریقا و در رسانه‌های جهان همزمان با ورود پاپ کنفرانس جهانی «برادری انسانی» را در ابوظبی افتتاح می‌کند که قرار است شیخ الازهر و رهبر واتیکان در آن شرکت کنند. البته پاپ پیش‌تر از تلفات انسانی در جنگ یمن انتقاد کرده بود؛ جنگی که توسط امارات و سعودی و با حمایت آمریکا و انگلیس از سال ۱۳۹۴ بر مردم مظلوم یمن تحمیل شده که تاکنون باعث قتل بیش از ۵۰ هزار تن و مجروح و بیمار و آواره شدن میلیون‌ها تن و قحطی شدید در این کشور شده است.

در حمایت از تحرکات تروریست‌های داعشی انجام شد

حمله جنگنده‌های آمریکایی به مواضع ارتش سوریه

است با تحرکات جنگی خود در حمایت از داعش مانع تثبیت موقعیت ارتش و نیروهای مردمی سوریه در شهر ابوکمال شود. آمریکا در حالی تحرکات نظامی خود در سوریه را افزایش داده که دونالد ترامپ مدعی شده مصمم است نیروهای آمریکایی را از سوریه خارج کند. به‌رغم چنین ادعایی، آمریکا همچنین یک محموله بزرگ سلاح و تجهیزات نظامی از کردستان عراق را وارد شمال شرق سوریه کرده است. گروه موسوم به «دیدهبان حقوق بشر سوریه»-«وابسته به معارضان- در این پاره تصریح کرد:، این محموله شامل ۶۰ کامیون حامل سلاح، مهمات و تجهیزات پشتیبانی است که وارد استان الحسکه سوریه شده است. بر اساس این گزارش، با ورود این ۶۰ کامیون، شمار کامیون‌های حامل سلاح‌های آمریکایی که از روز جمعه وارد خاک سوریه شده است به ۱۳۰ کامیون افزایش یافت. این سلاح‌ها به پایگاه‌های ائتلاف آمریکایی در جنوب حسکه منتقل شد. آخرین بار ائتلاف محموله بزرگ سلاح و مهمات به پایگاه نظامی «خراب عشق» این کشور خنثی کنند.

آشفتگی صهیونیستها

از تداوم تظاهرات «بازگشت»

رژیم صهیونیستی که از تداوم تظاهرات بازگشت بزرگ در مرزهای نوار غزه مستاصل شده، دست به ساخت دیواری در این مرزها زده است. نخست‌وزیر اسرائیل در این باره گفت ساخت این دیوار از اواخر هفته گذشته آغاز شده است. گفتنی است تداوم تظاهرات بازگشت در امتداد مرزهای نوار غزه با فلسطین اشغالی، مشکلات و بحران‌های امنیتی فراوان را برای صهیونیست‌ها ایجاد کرده است. در همین راستا، گروهان‌های قدس-شاخه نظامی جهاد اسلامی- روز گذشته ویدئوی تیراندازی نیروهای این گروهان‌ها به سوی یک افسر صهیونیست در نوار مرزی غزه را پخش کرد. این اقدام در واکنش به تیراندازی نظامیان اشغالگر به سوی شرکت‌کنندگان در تظاهرات بازگشت انجام شد.

■

بازگشت ارتش عراق به کرکوک

وزارت دفاع عراق روز گذشته از استقرار مجدد ارتش این کشور در منطقه مورد مناقشه کرکوک خبر داد. یک افسر ارتش در این وزارت‌خانه تصریح کرد: نیروهایی از یگان ویژه وابسته به وزارت دفاع نیز وارد شهر کرکوک شدند.داند. این نیروها به منظور فراهم شدن مقدمات خروج نیروهای مقابله با تروریسم و به عنوان جایگزین این نیروها در کرکوک مستقر می‌شوند. طبق این گزارش، از اکتبر ۲۰۱۷ تاکنون نیروهای مقابله با تروریسم پرونده امنیتی کرکوک را مدیریت می‌کردند. بر اساس ماده ۱۴۰ قانون اساسی، عادی‌سازی اوضاع کرکوک و مناطق دیگر در نینوا و صلاح‌الدین در شمال و دیالی در شرق و در پی آن ارائه امار تعداد ساکنان، سرنوشته این مناطق را مشخص خواهد کرد. آنها باید مشخص کنند تحت کنترل بغداد می‌مانند یا به اقلیم می‌پیوندند.

■

قطر از ترکیه پهباد خرید

ترکیه ۶ فروند پهباد مدل بی‌فشار TB2 و نیز ۳ ایستگاه کنترل زمینی را به دوحه تحویل داد. ارتش قطر نخستین طرف خارجی است که از این پهبادها استفاده می‌کند، پس از قطر ارتش اوکراین استفاده‌کننده بعدی این پهبادهاست. به نوشته روزنامه وطن ترکیه، این پهبادها برای توافقت‌نامه‌ای در مارس سال گذشته میان نیروهای مسلح قطر و شرکت هواپیماسازی بایاکر ترکیه، (متخصص تولید پهباد) به امضار رسید، به دوحه تحویل داده شد. پهباد بی‌فشار TB2 از جمله پهبادهای تاکتیکی است که می‌تواند تا ارتفاع ۲۰ هزار پایی پرواز کرده و تا ۱۵۰ کیلوگرم را حمل کرده و ۲۴ ساعت متوالی پرواز کند. همچنین این پهباد توانایی انجام عملیات شناسایی در شب، اجرای ماموریت‌های کنترلی، اکتشافی و انهدام فوری اهداف را داشته و می‌توان آن را به راکت‌های نقطه‌زن برای انهدام خودروهای زرهی، استحکامات نظامی و اهداف دریایی مجهز کرد.

روند صعودی مهاجرت از عربستان

در سایه سرکوب سیاسی

گروه بین‌الملل: یک تلویزیون آمریکایی در گزارشی با استناد به آمارهای نهادهای بین‌المللی از قبیل کمیسرای عالی سازمان ملل برای پناهندگان، از افزایش شدید شمار مهاجرت و پناهندگی شهروندان عربستان سعودی از زمان ولیعهدی محمد بن‌سلیمان در این کشور خبر داده است. این رسانه آمریکایی گزارش خود را باوضیعت «هرف محمد القنون» دختر پناهجوی عربستانی آغاز کرده؛ دختر ۱۸ ساله‌ای که از ترس خانواده خود به تایلند فریخت و سرانجام به کانادا پناهنده شد. سی‌ان‌نوشته: فعالان حقوق بشر و تحلیل‌گران می‌گویند کارزار بین‌سلیمان برای سرکوب مخالفان و منتقدان، سبب افزایش میزان پناهندگی شده است. او در سال‌های اخیر دستور بازداشت شخصیت‌های مهمی از روحانیون، تحلیل‌گران، بازیگران، شاهزاده‌ها و مدافعان حقوق زنان را صادر کرده است؛ افرادی که حکومت سعودی به آنها اتهام داشتن «تماس‌های مشکوک» با نهادهای خارجی را وارد کرده است. سی‌ان‌ان افزود: بیشترین میزان افزایش تعداد مهاجرت و پناهندگی در سال ۲۰۱۵ بوده، سالی که محمد بن‌سلیمان در صحنه سیاسی این کشور پادشاهی سر برآورد. «آدام کوگل» پژوهشگر بخش خاورمیانه در دیدهبان حقوق بشر- به این شکه آمریکایی گفت: «مردم (عربستان سعودی) از سرکوبگری سیاسی فرار کرده‌اند و این موضوع به روشنی به محمد بن‌سلیمان و کارهایی که او انجام داده، مرتبط است و به نظر، ما، آمارها (تعداد مهاجران و پناهجویان) تاییدکننده این موضوع است. به گزارش سی‌ان‌ان، بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۶ تعداد مهاجران و پناهجویان عربستان سعودی با افزایش ۵۲ درصدی به ۱۹۳۶ نفر رسیده و در سال ۲۰۱۷ این تعداد به ۲۳۹۲ تن افزایش یافته است.